

APSTIPRINĀTA
ar Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes
09.06.2025. lēmumu Nr. 31/1-1

APSTIPRINĀTA
ar VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs"
27.05.2025. valdes lēmumu Nr. 59/2-2

RISKU PĀRVALDĪBAS POLITIKA

1. Politikā lietotie termini

- 1.1. **Atbilstības risks** – iespējamība, ka LSM darbība neatbilstīs normatīvajiem aktiem vai iekšējām politikām.
- 1.2. **Finanšu risks** – risks, kas saistīts ar LSM finanšu stabilitāti, budžeta plānošanu vai neparedzētiem izdevumiem.
- 1.3. **Iekšējais auditors** – neatkarīgs eksperts, kurš veic LSM iekšējo auditu, iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes novērtējumu atbilstoši iepriekš definētiem kritērijiem un izvērtē iekšējās kontroles un risku vadības efektivitāti.
- 1.4. **Iekšējā kontrole** – LSM sistēma, process vai pasākumu kopums, kas nodrošina darbību caurspīdīgumu, atbilstību normatīvajiem aktiem un efektivitāti.
- 1.5. **LSM** – valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Sabiedriskais medijs", kas nodrošina Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumā noteikto sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu vispārējo stratēģisko mērķi, darbības pamatprincipus un sabiedrisko pasūtījumu.
- 1.6. **Operacionālais risks** – risks, kas saistīts ar ikdienas darbības procesu traucējumiem vai nepilnībām.
- 1.7. **Politika** – šis dokuments, kas nosaka vienotu pieeju risku pārvaldībai sistēmas izveidei, uzturēšanai un pilnveidošanai.
- 1.8. **Riska apetīte** – risku apjoms/vērtība un veids, ko LSM ir gatavs uzņemt vai saglabāt, kuras līmeņus definē SEPLP.
- 1.9. **Riska ietekme** – riska iespējamās negatīvās sekas uz LSM darbību un tās mērķu sasniegšanu.
- 1.10. **Riska īpašnieks** – darbinieks vai struktūrvienība, kas ir atbildīga par konkrētu risku pārvaldību un kontroli.
- 1.11. **Riska mazināšanas un kontroles pasākumi** – pasākumi, kas tiek īstenoti, lai mazinātu identificēto risku iestāšanās iespējamību un potenciālās sekas vai nepieļautu to līmeņa pieaugumu.
- 1.12. **Riska novērtējums** – process, kurā nosaka riska iespējamību un ietekmi uz LSM darbību.
- 1.13. **Riska varbūtība** – iespējamība, ka pie esošajiem apstākļiem risks īstenosies tuvāko 12 mēnešu laikā.
- 1.14. **Risks** – iespējamība, ka kāds notikums negatīvi ietekmēs LSM mērķu sasniegšanu.
- 1.15. **Risku reģistrs** – dokuments, kurā risku speciālists iekļauj risku īpašnieku identificētos un novērotos LSM riskus, veicot risku aprakstu, ietekmes novērtējumu un fiksējot risku kontroles mehānismus to mazināšanai vai novēršanai.

- 1.16. **Risku vadība** – vienotas risku vadības darbību organizēšanas, risku identificēšanas, risku novērtēšanas, reģistrēšanas, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanas un īstenošanas, risku ziņošanas, kā arī risku vadības uzraudzības process.
- 1.17. **Risku speciālists** – atbildīgais darbinieks par risku pārvaldības un iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzraudzību.
- 1.18. **SEPLP** – Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, kas ir LSM valsts kapitāla daļu turētāja un augstākā lēmēj institūcija, kura pilda arī padomes funkcijas.
- 1.19. **Stratēģiskais risks** – LSM ilgtermiņa mērķu sasniegšanas potenciālais apdraudējums.
- 1.20. **Risku vadības stratēģija** – plāns, kas ietver preventīvus pasākumus, reaģēšanas metodes un seku mazināšanas soļus risku pārvaldībā.

2. Politikas mērķi

- 2.1. Risku pārvaldība LSM tiek īstenota, lai strukturēti, saskaņoti un nepārtraukti visos tās līmeņos tiktu:
 - 2.1.1. apzināti iekšējie un ārējie riski, kas var traucēt funkciju īstenošanu un mērķu sasniegšanu;
 - 2.1.2. novērtēta riska rašanās varbūtība (risku lielums) un ietekme uz mērķa sasniegšanu;
 - 2.1.3. apzināts kapitālsabiedrības pieņemamais risku līmenis, tos klasificējot no būtiskiem līdz maznozīmīgiem;
 - 2.1.4. noteikti un vadīti veicamie pasākumi risku mazināšanai.
- 2.2. Politikas mērķis ir:
 - 2.2.1. noteikt vienotus un saskaņotus principus visu veidu risku pārvaldībai atbilstoši starptautiskajiem standartiem, labai korporatīvai praksei un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem;
 - 2.2.2. nodrošināt vienotu izpratni par nepieciešamajiem pasākumiem risku noteikšanai, analīzei un mazināšanai;
 - 2.2.3. nodrošināt valdes locekļus uz zināšanām par riskiem un prioritātēm pamatotu aktīvu un strukturētu rīcību, lai radītu pārliedību par LSM mērķu sasniegšanu;
 - 2.2.4. noteikt visu līmeņu vadītāju aktīvu un mērķtiecīgu rīcību, veicinot izpratni par riskiem un to prioritātēm LSM;
 - 2.2.5. nodrošināt LSM darbības plānošanas un risku sistēmas lietderīgu un efektīvu darbību;
 - 2.2.6. noteikt atbildību un atbilstošas pilnvaras risku pārvaldības realizēšanai, atbilstošos pasākumus un procesus, risku kritērijus un riska mērījumu apkopošanai izmantojamos procesus, kā arī risku ziņošanas kārtību;
 - 2.2.7. noteikt kārtību, lai optimāli izmantotu resursus risku vadībai;
 - 2.2.8. uzskaitīt specifisko risku vadības jomas;
 - 2.2.9. noteikt risku pārvaldības sistēmas ietvaru.
- 2.3. Politika ir saistoša visiem LSM darbiniekiem un valdes locekļiem.

3. Risku klasifikācija

- 3.1. Lai nodrošinātu efektīvu risku vadību, LSM riski tiek iedalīti risku kategorijās, kas apvieno pēc potenciālajām sekām līdzīgus vai radniecīgus riskus.
- 3.2. LSM iedala riskus šādās risku jomās:
 - 3.2.1. **operatīvās darbības riski**, tai skaitā infrastruktūras uzturēšanas un ekspluatācijas, ražošanas procesu un darbības nepārtrauktības nodrošināšanas riski, fiziskās infrastruktūras drošības, IT drošības u.c. riski;

- 3.2.2. **finanšu riski**, tai skaitā nodokļu, LSM finanšu stabilitātes nodrošināšanas, budžeta plānošanas un kontroles, kredībspējas, darījumu slēgšanas un kontroles u.c. riski;
- 3.2.3. **atbilstības riski**, tai skaitā juridiskie, atbilstības, iepirkumu, korupcijas un interešu konflikta, fizisko personu datu aizsardzības u.c. riski;
- 3.2.4. **stratēģiskie riski**, tai skaitā stratēģiskās plānošanas, investīciju projektu īstenošanas, reputācijas, jaunu attīstības virzienu plānošanas un ieviešanas u.c. riski.
- 3.3. Pēc risku identifikācijas LSM veic rūpīgu risku novērtēšanu. Novērtējumā tiks ņemtas vērā risku ietekmes un varbūtības pakāpes, lai noteiktu to prioritāti un svarīgumu.
- 3.4. Risku analīzei un prioritizācijai tiek izmantota ISO risku jeb 5x5 matrica, nosakot riska nozīmīguma pakāpi (ļoti augsta, augsta, vidēja vai zema), veicot relatīvās ietekmes un relatīvās iespējamības novērtējumu.

Formula risku kartējumam:

$$\text{Relatīvā ietekme} \times \text{Relatīvā iespējamība} = \text{Riska nozīmīgums}$$

Pielietojamās matricas paraugs:

Relatīvā ietekme					
5					
4					
3					
2					
1					
	1	2	3	4	5
Relatīvā iespējamība					

- 3.5. Risku novērtējums tiek iedalīts “ļoti nozīmīgs”, “nozīmīgs”, “vidējs” vai “zems” atkarībā no riska potenciālās ietekmes:
- 3.5.1. **ļoti nozīmīgs risks** (sarkanā zona, 15 – 25 punkti). Šajā zonā uzskaitītie riski tiek kategorizēti kā augstās prioritātes, kas ir kritiski svarīgi LSM darbībai un var radīt ievērojamus zaudējumus;
- 3.5.2. **nozīmīgs risks** (oranžā zona, 9 – 14 punkti). Šajā zonā uzskaitītie riski tiek uzraudzīti un ir izstrādātas risku samazināšanas procedūras. Šie riski var radīt lielus zaudējumus un ietekmēt LSM darbību, var iestāties salīdzinoši bieži, bet to sekas nav tik postošas kā pirmajā prioritātē;
- 3.5.3. **vidējs risks** (dzeltenā zona, 5 – 8 punkti). Arī šajā zonā uzskaitītie riski tiek uzraudzīti, un tiem ir izstrādātas risku samazināšanas procedūras. Tomēr šie riski ir vērtēti kā mazāk kritiski, salīdzinot ar pirmajām divām kategorijām. To sekas LSM nav tik ievērojamas, bet risku iestāšanās varbūtība ir relatīvi augsta;
- 3.5.4. **zems risks** (zaļā zona, 0 – 4 punkti). Šajā zonā uzskaitītie riski norāda uz risku jomām, kas tiek sistemātiski mazināti un novērsti, tiek veikti preventīvie pasākumi. Risku varbūtība pastāv, to iestāšanās sekas tiek vērtētas kā nenozīmīgas.

4. Risku pārvaldības sistēma

- 4.1. Ieviestā risku pārvaldība tiek uzturēta un pilnveidota atbilstoši LSM darbības stratēģijai un vajadzībām.

- 4.2. Risku vadības process ir nepārtraukts, tas notiek pastāvīgi un ir LSM attīstības procesa daļa. Risku vadības procesa efektivitāte tiek regulāri izvērtēta un pēc nepieciešamības pilnveidota.
- 4.3. LSM nodrošina augstiem ētiskās uzvedības standartiem atbilstošu korporatīvās pārvaldības kultūru ar efektīvu iekšējo kontroli visos LSM organizatoriskās struktūras līmeņos. LSM ievērotais princips attiecībā uz risku vadību ir motivēt darbiniekus atklāt potenciālos riskus. Netiek atbalstīta rīcība, ja informācija par zināmiem potenciāliem riskiem netiek ziņota. LSM tiek veikta regulāra darbinieku izglītošana un izpratnes veicināšana par riskiem un to pārvaldīšanu. LSM nodrošina, ka iekšējās kontroles funkcijas ir nodrošinātas ar pietiekamiem resursiem to darbības efektīvai īstenošanai.
- 4.4. Risku vadība uztverama kā neatņemama lēmumu pieņemšanas sastāvdaļa, kas pastāvīgi notiek visos LSM pārvaldības līmeņos un struktūrvienībās, sākot ar stratēģijas izstrādi un ieviešanu, līdz pat ikdienas operacionālajai darbībai. Vienota risku pārvaldība nodrošina visu līmeņu risku mijiedarbības un ietekmes uz LSM darbību kopumā novērtēšanu.
- 4.5. LSM ievēro piesardzību, kas nozīmē, ka, pastāvot iespējamam apdraudējumam, jārīkojas uzmanīgi, kaut arī sākotnēji apdraudējuma cēloņi un sekas nav skaidri izprotami. Konstatējot paaugstinātu risku, tiek veiktas nekavējošas darbības tā mazināšanai, noteikti ierobežojumi vai atteikšanās no risku izraisošo darbību veikšanas. Ikvienam darbiniekam un valdes loceklim jāizprot katra konkrētā darījuma saturs un būtība, lai spētu noteikt ar to saistītos riskus.
- 4.6. LSM nosaka savai darbībai un attīstības stratēģijai pieņemamā riska līmeni un adekvātu risku vadību, kas nozīmē, ka resursi risku pārvaldīšanai tiek izmantoti efektīvi un samērojami ar risku smagumu (izdevumu samērīgums pret iespējamiem zaudējumiem riska iestāšanās gadījumā).
- 4.7. LSM regulāri un savlaicīgi seko ārējās un iekšējās vides izmaiņām un notikumiem, apzinot izmaiņas esošajos un identificējot jaunus riskus. Pirms jaunu darbību uzsākšanas, pakalpojumu vai funkciju nodošanas ārpalpojuma sniedzējiem vai citu būtisku izmaiņu īstenošanas LSM tiek veikta risku izvērtēšana.
- 4.8. Lai nodrošinātu LSM risku pārvaldības procesa efektivitāti, tas balstās uz trīs aizsardzības līmeņiem:
 - 4.8.1. pirmais aizsardzības līmenis - primārā risku pārvaldība, tajā skaitā risku identificēšana, analīze, novērtēšana un risku mazināšanas un kontroles pasākumu plānošana un īstenošana, kuru īsteno risku īpašnieki (struktūrvienību vadītāji vai deleģētie darbinieki) savā atbildības jomā. Risku īpašnieki veic ikdienas vadību pār visiem riskiem, kas ietekmē atbildībā esošo jomu darbību;
 - 4.8.2. otrais aizsardzības līmenis - risku vadības process. Risku speciālists pārbauda Risku īpašnieka identificētos riskus un to vērtējumu, koordinē un kontrolē risku vadības pasākumu ieviešanu LSM, pamatojoties uz pieejamajiem datiem un vērtējumu. Risku vadības procesa koordinācijas un kontroles funkcija realizējama neatkarīgi no pārējām atbalsta struktūrām, un Risku speciālists nevar būt attiecīgā riska īpašnieks.
- 4.9. Trešais aizsardzības līmenis – risku uzraudzības līmenis. Tiek nodrošināta audita kontroļu novērtēšana un audita rezultātu izvērtējumi. Tiek veikta to LSM darbības pārskatu vai rādītāju analīze, kas identificē iekšējās kontroles trūkumus, un trūkumu novēršana. Risku uzraudzība notiek saskaņā ar šīs Politikas 6. punktā uzskaitītajiem nosacījumiem.
- 4.10. Risku mazināšanas un kontroles pasākumi:
 - 4.10.1. iekšējās procedūras un vadlīnijas, kas nosaka rīcību dažādu risku gadījumos;
 - 4.10.2. darbinieku regulāra apmācība un informētības veicināšana par risku pārvaldības procesiem;

- 4.10.3. automatizēti kontroles mehānismi, kas uzrauga LSM darbību un nodrošina savlaicīgu problēmu identificēšanu;
- 4.10.4. regulāra iekšējo auditu veikšana, lai izvērtētu risku pārvaldības efektivitāti un sniegtu rekomendācijas tās uzlabošanai.
- 4.11. Preventīvie pasākumi:
 - 4.11.1. kontroles mehānismu stiprināšana, lai savlaicīgi atklātu un novērstu potenciālos riskus;
 - 4.11.2. periodiska risku novērtēšana un testēšana, lai pielāgotu un pilnveidotu risku pārvaldības stratēģijas;
 - 4.11.3. sadarbība ar ārējiem ekspertiem un institūcijām, lai saņemtu neatkarīgu vērtējumu un ieteikumus risku pārvaldībā.

5. Politikas īstenošana un pārvaldība

- 5.1. Politikas īstenošana:
 - 5.1.1. Politikas izpilde tiek nodrošināta visos LSM līmeņos, iesaistot vadību un darbiniekus;
 - 5.1.2. regulāri tiek veikta iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmas efektivitātes pārbaude;
 - 5.1.3. darbiniekiem tiek nodrošinātas apmācības par kontroles un risku pārvaldības procesiem;
 - 5.1.4. Politikas īstenošanu koordinē risku speciālists, sadarbojoties ar struktūrvienību vadītājiem.

6. Pilnvaras un atbildība

- 6.1. SEPLP:
 - 6.1.1. apstiprina Politiku;
 - 6.1.2. apstiprina būtiskākās politikas, kurās definēti LSM darbības principi attiecībā uz risku pārvaldību, interešu konflikta novēršanu, korupcijas apkarošanu, korporatīvo pārvaldību un citiem jautājumiem;
 - 6.1.3. uzrauga risku pārvaldības sistēmas darbību un tās efektivitāti;
 - 6.1.4. vismaz reizi gadā izvērtē valdes ziņojumu par risku vadības pasākumiem un Politikas īstenošanu, kurā iekļauta informācija par risku novērtēšanas gaitu, uzskaitot būtiskākos riskus atbilstoši noteiktajam pieļaujamā riska līmenim (riskā apetītei), informācija par risku vadības sistēmas darbību pārskata periodā, tostarp informāciju par būtiskām kļūdām, veiktajām un plānotajām izmaiņām Politikā un procedūrās;
 - 6.1.5. nosaka būtiskāko risku apetītes robežas saskaņā ar valdes priekšlikumu;
 - 6.1.6. ieceļ iekšējo auditoru;
 - 6.1.7. apstiprina ikgadējo audita plānu.
- 6.2. LSM valde:
 - 6.2.1. atbild par risku vadības procesa izveidi un risku vadības procesa darbību LSM;
 - 6.2.2. apstiprina Politikas izpildei nepieciešamos dokumentus, tai skaitā Risku vadības kārtību;
 - 6.2.3. nosaka šo Politiku;
 - 6.2.4. nodrošina resursus Politikas īstenošanai;
 - 6.2.5. pārrauga Politikas īstenošanu;
 - 6.2.6. saņem informāciju par visa veida riskiem;

- 6.2.7. novērtē līmeni, līdz kuram risku pārvaldība tiks iekļauta procesos un procedūrās;
- 6.2.8. pieņem lēmumus par veicamajiem pasākumiem risku mazināšanai;
- 6.2.9. reizi gadā izskata Risku vadītāja sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu un uz tā pamata sagatavo ziņojumu SEPLP. Ziņojumā iekļauj informāciju par risku novērtēšanas gaitu, uzskaitot būtiskākos riskus atbilstoši noteiktajam pieļaujamā riska līmenim (riska apetītei), informāciju par risku vadības un iekšējās kontroles sistēmu darbību pārskata periodā, tostarp informāciju par būtiskām kļūdām, veiktajām un plānotajām izmaiņām Politikā un procedūrās, vienlaikus norādot, vai šie jautājumi ir apspriesti ar iekšējo auditoru un/vai SEPLP. Ziņojumā ietver arī informāciju par potenciālo būtiskāko risku ietekmi uz uzņēmuma darbību vai finanšu rezultātiem, kā arī priekšlikumus par Politikā veicamajiem grozījumiem.
- 6.3. Risku speciālists:
 - 6.3.1. izstrādā, regulāri pārskata un pēc nepieciešamības aktualizē risku vadības ietvaru, šo Politiku un vienotu risku vadības metodoloģiju/vadlīnijas;
 - 6.3.2. izstrādā risku vērtēšanas metodiku un nepieciešamos dokumentus, kas nodrošina risku vadības procesu;
 - 6.3.3. izskata risku īpašnieku sagatavotos risku vērtēšanas rezultātus, nepieciešamības gadījumā iesakot korekcijas vai papildinājumus risku analīzes rezultātos un/vai risku vadības kontrolēs;
 - 6.3.4. nodrošina un pārbauda risku vērtēšanas procesu;
 - 6.3.5. uztur un aktualizē LSM risku reģistru;
 - 6.3.6. uzrauga risku mazinošo pasākumu izpildi;
 - 6.3.7. analizē LSM notikušos incidentus, kas saistīti ar procesu norisi un funkciju izpildi;
 - 6.3.8. reizi gadā ziņo LSM valdei par situāciju risku vadības jomā, risku analīzes un novērtēšanas rezultātiem un galvenajiem riskiem;
 - 6.3.9. nodrošina LSM darbinieku apmācību par risku vadību.
- 6.4. Atbildīgie par procesu:
 - 6.4.1. atbild par risku pārvaldību savas darbības vai kompetences jomā, iesaistot attiecīgās par funkciju, procesu vai darbību atbildīgās personas, ekspertus (arī no citām struktūrvienībām un, ja nepieciešams, no citām organizācijām);
 - 6.4.2. identificē riskus un procesu pilnveidošanas iespējas;
 - 6.4.3. uzrauga un kontrolē risku mazinošo pasākumu ieviešanu un kontroļu īstenošanu;
 - 6.4.4. analizē risku notikumus.
- 6.5. Darbinieki – ievēro noteiktās procedūras un informē par iespējamiem riskiem un neatbilstībām, atbild par risku identificēšanu savas atbildības ietvaros un par preventīvo pasākumu īstenošanu.
- 6.6. Iekšējais audits – nodrošina neatkarīgu iekšējās kontroles un risku pārvaldības novērtējumu un sniedz ieteikumus to uzlabošanai. Informē LSM valdi un SEPLP par iekšējā audita plāna izpildi, par iekšējā audita rezultātiem, par darbībām trūkumu novēršanai.

7. Politikas pārraudzība un uzlabošana

- 7.1. Politikas efektivitāte tiek regulāri izvērtēta, veicot iekšējās un ārējās pārbaudes.
- 7.2. Identificētie trūkumi tiek analizēti un nepieciešamības gadījumā tiek veikti grozījumi Politikā.
- 7.3. Politika tiek pārskatīta vismaz reizi gadā vai biežāk, ja mainās ārējie vai iekšējie faktori.
- 7.4. LSM valde un risku speciālists sadarbojas ar ārējiem ekspertiem un auditoriem, lai nodrošinātu labāko praksi un nepārtrauktu uzlabojumu ieviešanu.

- 7.5. Kontroles sistēmas tiek regulāri pārskatītas un atjauninātas, pielāgojot tās mainīgiem ārējiem un iekšējiem faktoriem.
- 7.6. Tiek organizētas periodiskas darbinieku apmācības, lai nodrošinātu nepārtrauktu izpratni un atbilstību kontroles prasībām.

8. Noslēguma jautājumi

- 8.1. Politika stājas spēkā pēc apstiprināšanas SEPLP.
- 8.2. Politikas ievērošana – visām LSM struktūrvienībām un darbiniekiem ir pienākums ievērot šo Politiku un iesaistīties tās īstenošanā.
- 8.3. Atbildīgās personas – Politikas ieviešanu un uzraudzību nodrošina LSM valde, risku speciālists un iekšējās kontroles speciālisti, kas atbild par tās efektīvu darbību.
- 8.4. Darbinieku informēšana – visi darbinieki tiek regulāri informēti par izmaiņām Politikā, un viņiem tiek nodrošinātas nepieciešamās apmācības par iekšējās kontroles un risku pārvaldības principiem.
- 8.5. Sadarbība un caurspīdīgums – LSM nodrošina sadarbību ar iekšējo auditoru, ārējiem revidentiem, uzraudzības iestādēm un citiem partneriem, lai sekmētu iekšējās kontroles un risku pārvaldības nepārtrauktu pilnveidošanu.